

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Aralık 2019 • No: 141

Sermayeye Değil İşçiye Kaynak

Patron örgütleri ile hükümet temsilcileri ekonomik şartlardan ve ülke gerçeklerinden dem vurarak, asgari ücretin sefalet ücreti olarak kalacağı mesajını veriyorlar. MESS, işçilerle alay edercesine yüzde 6 oranında zam öneriyor. Bize krizi ve ülke gerçeklerini hatırlatanlar lüks ve şatafatlı yaşamlarından vazgeçiyorlar mı?

Yeni yılda geçerli olacak asgari ücreti belirleme görüşmeleri sürüyor. Bu görüşmelerde patron örgütleri ile hükümet temsilcileri, her zamanki gibi işçi sınıfı karşısında ağız birliği ediyor. Ekonomik şartlardan ve ülke gerçeklerinden dem vurarak, asgari ücretin sefalet ücreti olarak kalacağı mesajını veriyorlar. Yüz binlerce metal işçisini ilgilendiren metal işkolundaki toplu sözleşme görüşmelerinde ise MESS, işçilerle alay edercesine yüzde 6 oranında zam öneriyor. İnsanın bu pervasız ve umursamaz açıklamalara öfkelenmemesi mümkün mü? Peki, bize krizi ve ülke gerçeklerini hatırlatanlar lüks ve şatafatlı yaşamlarından vazgeçiyorlar mı? Hayır!

Asgari ücret tüm işçi sınıfını ilgilendiriyor. Çünkü asgari ücrete yapılan zam, tüm ücretler için temel teşkil ediyor. Asgari ücretin altında, asgari ücret düzeyinde ya da onun biraz üzerinde ücret alanların toplam sayısı 10 milyonu aşıyor. Özellikle son

on yılda asgari ücret, ortalama işçi ücreti haline getirilmiştir. Yani işçi ücretleri baskılanarak zaman içinde düşürülmüştür. Dolayısıyla milyonlarca işçiye reva görülen asgari ücret gerçek bir geçim ücreti olmaktan uzaktır. Sermaye sınıfı ve AKP hükümeti asgari ücreti bekâr bir işçiye göre hesaplıyor. Oysa şu anda geçerli olan asgari ücret açlık sınırının bile altındadır. Aslında dört kişilik bir ailenin açlık ve yoksulluk sınırı hem Türkiye’de asgari ücretin nasıl düşük tutulduğunu hem de asgari ücretin ne olması gerektiğini ortaya koyuyor. Dört kişilik bir ailenin açlık sınırı 2 bin 102 lira, yoksulluk sınırı ise 6 bin 850 liradır. Öyleyse asgari ücret hesaplanırken dört kişilik bir ailenin ihtiyaçları dikkate alınmalı, asgari ücret vergi dışı bırakılmalıdır.

Sermaye sınıfının ve siyasi iktidarın sözcülerinin açıklamaları ideolojik ve sınıfsaldır. İşçi sınıfı karşısında birlikte hareket ediyor ve ortak tavır alıyorlar. Bize, hayat pahalılığı, yoksulluk, çile sizin kaderiniz, kabul edin ve boyun eğin diyorlar. Çalışan, alın teri akıtan, üreten biziz ama yoksulluk bataklığında yaşayan yine biziz. Asla bu durumu kabul etmeyecek, yoksulluğa ve sefaletle boyun eğmeyeceğiz!

Hani kaynak yoktu?

Milyonlarca işsiz evine ekmek götürmüyor. Bu insanların bir bölümünü emeklilikte yaşa, yani sermaye sınıfına ve siyasi iktidara takılanlar oluşturuyor. Yüz binlerce EYT’liye “yaşın geçmiş” denerek iş verilmiyor. Ama bu insanlar emekli de olamıyor. Çünkü 1999’da zamanın hükümetinin çıkardığı bir yasayla milyonlarca insanın hakkı gasp edildi. Şimdi EYT’liler haklarını istediklerinde karşılarında AKP hükümetini buluyorlar. Erdoğan, hakkını isteyen EYT’lilere “türedi” demekten, aşağılamaktan çekinmiyor. Siyasi iktidara bakarsak EYT’liler “erken emekli olmak istiyor” ve onlara ayrılacak bütçe SGK’yı batıracak! Yandaş medya öyle bir hava yaratıyor ki, dışarıdan durumu bilmeyen birisi gelse ve politikacıların, gazetecilerin konuşmalarını dinlese EYT’lilerin Türkiye’yi batırmak isteyen bir güç olduğunu sanabilir. İşçilere gelince ülke şartlarını hatırlayan, kaynak bulamayan, EYT’lilere “bu konu kapanmıştır” diyen AKP hükümeti, sıra sermayeye gelince kesenin ağzını sonuna kadar açıyor.

Şu ana kadar İşsizlik Fonu yağmalanarak hem patronlar sınıfına hem de devlet harcamalarına aktarıldı. Bununla da yetinmeyen siyasi iktidar, en başta yandaşlar üzere birçok şirketi kurtardı ve kurtarmaya da devam ediyor. Geçtiğimiz günlerde Ziraat Bankasının Simit Sarayını kurtarmak amacıyla, bu şirketin hisselerinin yüzde 51’ini satın alacağı açıklandı. Bu şirketin toplam borcunun 500 milyon dolar olduğu ifade ediliyor. Böyle-

ce devlet bu borcu üstlenmiş olacak. Hani kaynak yoktu? Demek ki kaynak işçiye yok, patronlar sınıfına ise gani gani! Patronları kurtaran siyasi iktidar, bütçede oluşan deliği kapatmak için her şeye zam yapıyor, tüm vergileri arttırıyor. Düşünebiliyor musunuz? “Kaynak yok” deniyor ama bizlerden toplanan vergiler patronların kasalarına aktarılıyor.

Kayıp kuşak olma!

İşsizlik her geçen gün büyüyor. TÜİK’in açıklamasına göre işsizlerin sayısı 4 milyon 566 bine çıkmış bulunuyor. Ama TÜİK, siyasi iktidarın emirleri doğrultusunda işsiz sayısını az gösteriyor. Meselâ iş aramaktan umudunu kesmiş ama çalışmaya hazır olan 2,5 milyon kişiyi işsiz saymıyor. Bu iki rakamı alt alta koyduğumuzda bile işsizlerin sayısı 7 milyonu aşıyor. Bu inanılmaz bir rakamdır ve birçok ülke nüfusundan fazladır.

İşsizlik gençleri de vuruyor. 15-24 yaş arası genç nüfusta işsizlik oranı yüzde 27’ye ulaşmıştır. Ne eğitimde ne de işte olanların oranı ise yüzde 29’a fırlamış durumda. Bir milyondan fazla üniversite mezunu işsiz var. İşsizlik, kendini çalışarak, üretmekle var eden ve anlamlandıran insanı bir boşluğa itiyor, insanın toplumsal dayanak noktalarını yok ediyor. Hayatlarının baharında işsiz kalan gençler, kendilerini değersiz, amaçsız, yalnız ve umutsuz hissediyor. Çünkü yeteneklerini geliştiremiyor, kendi yaşamlarını kazanamıyorlar. Öz saygılarını kaybederek kimlik bunalımına düşüyor, psikolojik sorunlarla

boğuşuyorlar. Böylece enerjisi emilmiş, en yaratıcı çağında pasifleşmiş ve alıklaşmış bir genç kuşak yaratılmış oluyor. Bu durumdan dolayı bu gençler “kayıp kuşak” olarak adlandırılıyor.

Peki, işçi sınıfının gençleri kimlik bunalımının derin kuyularında gezinmeyi, çaresizliği, yalnızlığı ve pasifleşmeyi kabul edecek mi? Elbette etmeyecek! Bugün dünyanın birçok ülkesinde ardı ardına isyanlar patlak veriyor. Şili’den Cezayir’e yüz binler, milyonlar meydanları dolduruyor. Gençler isyan dalgasının en ön saflarında yer alıyor. Stadyumlarda ve meydanlarda özgürlük şarkıları söyleniyor. İşçi sınıfının gençliği kapitalist sömürü düzeninin çizdiği aptallaştırıcı yaşamı kabul etmiyor. Kendi kabuğunda yaşamayı, sınıfının ve insanlığın sorunlarına sırtını dönmeyi reddediyor; dünyayı değiştirme mücadelesine katılıyor. Çünkü insanın insan tarafından sömürüldüğü kapitalizm; işsizlikten, yoksulluktan ve tükenmişlik duygusundan başka hiçbir şey veremez gençliğe! Emin olalım ki bir gün Türkiye’de de işçi sınıfı ve onun gençleri meydanları dolduracak ve coşkuyla özgürlük türkülerini söyleyecek! ■

İşçi sınıfının gençleri kimlik bunalımının derin kuyularında gezinmeyi, çaresizliği, yalnızlığı ve pasifleşmeyi kabul edecek mi? Elbette etmeyecek! Bugün dünyanın birçok ülkesinde ardı ardına isyanlar patlak veriyor. Şili’den Cezayir’e yüz binler, milyonlar meydanları dolduruyor.

Depresyon Değil Mücadele Zamanı!

1929'da ABD'de büyük bir ekonomik kriz patlak verdi ve bu kriz kısa zamanda Avrupa'yı da etkisi altına aldı. Bu öyle büyük ve öyle sarsıcı bir krizdi ki adına "Büyük Buhran" denildi, etkileri yıllarca devam etti. O dönemde milyonlarca insan işsiz ve aç, yüz binlerce insan evsiz kaldı. Bir işçi ABD'nin bir ucundan öteki ucuna kadar dolaşıp iş arasa bile karnını doyurabileceği bir iş bulamazdı. Avrupalı işçilerin de durumu tastamam böyleydi. İnsanlar işsizdiler, açtılar, ümitsizdiler. Üstelik Avrupa'da faşist rejimler yükseliyor, dünya kanlı bir savaşa sürükleniyordu. Bu karanlık, kasvetli tablo nedeniyle toplumu ve gençleri derin bir belirsizlik ve gelecek endişesi sarmıştı.

Büyük Buhran'ın etkilerinin devam ettiği 1938'de ABD'li gençler arasında geniş çaplı bir araştırma yapılmış ve o dönemde gençlerin önemli bir bölümünün psikolojik sorunlarla, depresyonla boğuştuğu ortaya konmuştu. Elbette o koşullarda bu sonuç şaşırtıcı değildi. Öte yandan 2010 yılında on binlerce gencin katıldığı benzer bir araştırma yapıldı ve sonuçlar 1938 yılındaki araştırmanın sonuçları ile kıyaslandı. Buna göre 2010 yılında depresyonla boğuşan gençlerin oranının "Büyük Buhran" dönemine göre 5 kat arttığı tespit edildi. 2010'dan bu yana devam ettirilen araştırmalar bu oranın giderek arttığını ortaya koyuyor. Bu nedenle kimileri, içinde bulunduğumuz çağı gençler açısından "depresyon çağı" olarak tanımlıyor.

Ne yazık ki sadece ABD'de değil tüm dünyada gençlerin önemli bir bölümü depresyonla boğuşuyor. Bu gerçeğin inkâr edilecek bir yanı yok. Çünkü dünyamıza hâkim olan manzara Büyük Buhran'dan daha büyük bir buhrana işaret ediyor. Bugün tüm dünyayı sarsan bir ekonomik kriz yaşanıyor. Krizin yükü işçi sınıfının, emekçilerin, gençlerin sırtına yıkılıyor. En iyimser resmi rakamlara göre bile yüz milyonları bulan işsizler ordusuna her ay yeni milyonlar ekleniyor. İş bulmak, iş güvencesine sahip olmak, ihtiyaçları karşılamaya yeten bir ücret almak hayal haline geliyor. Sağlıklı çalışma koşulları, emeklilik, işçiler ve özellikle genç işçiler için giderek daha ulaşılmaz oluyor. Zenginler daha da zenginleşirken yoksullar iyice

yoksullaşılıyor. Dünyanın en zengin 26 dolar milyarderi-nin sahip olduğu toplam zenginlik dünya nüfusunun 3,8 milyarlık bölümünün sahip olduğu toplam zenginliğe eşit. Dünyada yüz milyonlarca insan açlıkla boğuşuyor. Doğa tam anlamıyla talan ediliyor. Ortadoğu'nun merkezinde olduğu emperyalist savaş nice canlar almaya, nice insanı göç yollarına düşürmeye devam ediyor. Pek çok ülkede otoriter, baskıcı, faşist rejimler işbaşına geliyor. Bu atmosferde kadına yönelik şiddet almış başını gidiyor, iş bulamadığı, geçinemediği, borçlarını ödeyemediği için intihar eden insanların sayısı artıyor...

İşte gençlerin depresyonla boğuşmasının nedeni dünyayı bu hale getiren, insanın insanı sömürmesine dayanan, adaletsizlik ve eşitsizlik yaratan **kapitalist sömürü düzenidir!** İçinde bulunduğumuz dönem gençlerin değil kapitalizmin "depresyon çağı"dır. İşte tam da bu nedenle eşitsizliğe, yoksulluğa karşı mücadeleye girişen, meydanlarda özgürlük şarkıları söyleyen Şilili gençler duvarlara "No Era Depressiòn Era Capitalismo!" diye yazıyor. Yani "depresyon çağı değil, kapitalizm!" diyor. Tam da bu nedenle Lübnan'da meydanlara çıkan gençler aynı duygularla haykırıyorlar: **"Kahrolsun Anksiyete!"**

Şilili ve Lübnanlı gençler işsizliğe, yoksulluğa, eğitimin paralı hale getirilmesine, zamlara, baskıya isyan etmekle kalmıyorlar. Bu sloganlarla kendilerini geleceksizliğe, yalnızlığa sürükleyen ve depresyonun asıl kaynağı olan kapitalizmi teşhir ediyorlar. "İnsanlığın acılarının, gençlerin depresyonla boğuşmasının kaynağında kapitalizm vardır" diyorlar.

Büyük Buhran'ın ilk dalgalarının ardından özellikle ABD'de bilinçli ve örgütlü işçiler, gençler, birbirlerinden güç alarak, birlik ve dayanışma içinde hareket ederek kapitalistlerden hesap sormaya giriştiler. Depresyonu da, ümitsizliği de aşmayı başardılar. Bugün dünya meydanlarını dolduran, "kahrolsun anksiyete" diyen gençler de aynı yolda yürüyorlar. "Şimdi ümitsizliğin değil, sömürünün, savaşların, şiddetin, doğa talanının, depresyonun, mutsuzluğun asıl kaynağına, kapitalizme karşı mücadele-nin zamanıdır" diyorlar. ■

Nitelikli Kreşler En Doğal Hakkımızdır!

Yüz binlerce işçi kadını iş hayatından uzak tutan en önemli sebeplerden biri çalışma saatlerinde çocuklarını emanet edebilecekleri bir kreş olmamasıdır. Vardığı sistemi de hesaba katıldığında işçi çocuklarının en iyi şekilde bakılabilmesi için, işveren tarafından 24 saat açık kreş hizmetinin sağlanması gerekir. Oysa kanuna göre işyerlerinde emzirme odaları açılması için 100-150 kadın çalışan olması gerekiyor. Aynı kanuna göre kreş açılması içinse 150'den fazla kadın çalışanın bulunması şartı var. Türkiye'de sadece 7 bin civarında işyeri 150 ve üstünde kadın işçi çalıştırıyor. Üstelik bu işyerlerinin çoğunda patronlar kreş yükümlülüklerini yerine getirmiyorlar. Geçtiğimiz yıllarda sadece 300 işyeri denetlenmiş, bunların %45'inde kreşin bulunmadığı tespit edilmişti. Doğru düzgün denetimler yapılmadığı gibi cüzi para cezaları ile kreş açma yükümlülüğünü yerine getirmeyen işverenlere adeta kıyak geçilmektedir.

Bazı işverenler 100 kişinin altında kadın işçi çalıştırarak hem kreş yükümlülüğünden hem cezadan kurtuluyor. Kimileri ise işçilerin iş saatlerinde çocuklarını emzirmelerini ve kontrol etmelerini engellemek için işyerlerine uzak mesafedeki kreşlerle anlaşıyor. Aynı sorunu kamu çalışanı 3 milyonun üzerinde kadın işçi de yaşıyor. Kamuda bile kreş sayısı deve de kulak kalıyor.

TÜİK'in 2018 verilerine göre, Türkiye'de kreş çağında olan 9 milyon 361 bin çocuk var. Kamuya ait kreş, gündüz bakımevi ve çocuk kulübü sayısı ise sadece 2 bin 443. Bu kreşlerin kapasitesi sadece 96 bin çocuğa yetiyor. Bu da her 100 çocuktan sadece birinin kamudaki kreşlerden faydalandığı anlamına geliyor. Bu veriler kadın işçilerin her gün yüz yüze kaldığı sıkıntıları göz önüne seriyor.

Çalışan anne-babaların çocukları, nitelikli ve ücretsiz kreşlere gitmeleri gerekirken, daracık evlerde büyükannelere emanet ediliyor. Çocuğunu bırakabileceği bir yakını yoksa, kadın işçi çalışmak istese de bunu yapamıyor. Özel kreş ücretleri neredeyse kadın işçilerin kazandığı ücrete denk geliyor. Devletin gündeme bile almadığı kreş

sorunu işçi aileleri için can yakan bir sorun olmaya devam ediyor.

Bu koşullarda, çalışabilecek durumda olan her 3 kadından yalnızca biri çalışabiliyor. Çalışmayan kadın, ev işleri, çocuk bakımı, yaşlı-hasta bakımı derken dört duvar arasında sıkışıp kalıyor. Ücretsiz ve nitelikli kreşler, yaşlı-hasta bakımevleri, ortak yemekhaneler, çamaşırhaneler tüm emekçi kadınların ve işçi sınıfının hakkıdır. Her işyerinde, her mahallede, işçi çocuklarının bakımı için nitelikli, sağlıklı, ailelerin çocuklarına kolay ulaşabilecekleri kreşler olmalıdır. Kadını ev işlerinin yükünden kurtaracak önlemler alınmalıdır. Bu taleplerimiz lüks değil en doğal haklarımızdır.

Peki, kadın işçilerin bu taleplerinin karşılanması zor ya da imkânsız mı? Elbette hayır! Yeter ki patronların daha çok kâr etmesine değil, toplumun ihtiyaçlarına öncelik verilsin! Rus işçi sınıfının 1917'de devrim yaparak iktidarı ele geçirmesinden sonra her işyerine her mahalleye kreş açıldı. Kırsal bölgelerde çalışan kadınlar için hasat dönemlerinde sezonluk kreşler, gezici çocuk yuvaları bile açıldı. Kırsal bölgelerde çocukların %60'ı, sanayi kentlerinde ise %100'ü çocuk yuvalarında bakılıp eğitiliyordu.

Geçmişte başka pek çok ülkede de işçi sınıfı ve onun bir parçası olan emekçi kadınlar kreş hakkı için büyük mücadeleler vermişlerdir. Bugün de hem kadın hem erkek işçiler olarak önceki kuşakların mücadelesi ile hayata geçirilen haklara sahip çıkmalıyız, hep birlikte kreş hakkı talebimizi yükseltmeliyiz. Biz işçilerin çocukları için kreşler ücretsiz olmalıdır. Her işçi çalıştığı işyerindeki işçi sayısına bakmaksızın kreş hakkından yararlanabilmelidir. Her bölgede tüm işçilerin yararlanacağı çok sayıda kreş açılmalıdır. İşçiler çalışma saatleri içerisinde çocuklarına ulaşabilmelidir. Kreş yükümlülüğünü yerine getirmeyen işverenlere verilecek cezalar tek sefere mahsus bırakılmamalı ve işçi sayısına göre arttırılmalıdır. Sendikalar kreş hakkının yasalarda daha geniş bir hak olarak yer alması için mücadele etmelidirler. Bu hak toplu sözleşmelerle güvence altına alınmalıdır. ■

Maden-İş Karşısında MESS'in İzlediği Yol

Metal sektöründeki toplu sözleşme süreci, MESS'in üç yıllık sözleşme ve yüzde 6 oranında zam dayatması üzerine tıkanmış durumda. Rekabet içinde birbirlerinin ümüğünü sıkan patronlar, işçi sınıfı karşısında domuz topu gibi birleşiyorlar. Öncelikle kârlarını düşünen patronlar, durup dururken “artık birbirimizle uğraşmayalım, gelin birlik olalım” demezler. Birleşen işçilerin onlarda yarattığı korkudur, onları birleşmeye sevk eden.

MESS, internet sayfasında kuruluşunu şöyle tarif ediyor: “14 Ekim 1959 tarihinde İstanbul’da çağdaş, ileri görüşlü sanayileşmeye kendilerini adanmış ve ilkeli 11 girişimci tarafından kurulmuştur.” Oysa gerçek şuydu: Bu dönemde haklarını arayan işçilerin sayısı artıyor, işçi sınıfının mücadelesi yükselişe geçiyordu. Patronlar, bu yükseliş karşısında ancak birlikte hareket edebilirlerse örgütlü işçilerin gücünü bastırabileceklerine inanıyorlardı. Patronlar, ilerleyen yıllarda işçi sınıfına karşı ortak hareket etmeye çok daha fazla ihtiyaç duyacaklardı.

1963 senesinde 61 işyerinden oluşan MESS, işçi sendikalarıyla müzakereye oturmuş fakat yekpare davranamayarak çözülmüştü. Saatte 25 kuruş zammı fazla gören patronlar, bu çözülmeye sonra saatte 50 kuruş, 60 kuruş, 80 kuruş, 100 kuruş zam verdiklerini hayıflanarak belirtiyorlardı. Fakat artık böyle bir hata yapmayacaklardı! Rekabet etmeye devam edeceklerdi ama işçi sınıfı karşısında da birleşeceklerdi.

Maden-İş’in mücadele tarihini anlatan “Derinden Gelen Kökler” kitabında da dikkat çekildiği üzere, metal patronlarını bir araya getiren en önemli neden örgütlü işçilerin varlığıydı. DİSK/Maden-İş’te örgütlü işçilerin birliklerine güvenerek ve inanarak kavgaya girişmeleri idi. Metal patronlarını korkuya sürükleyen asıl mesele buydu; işçiler birleşmişti! MESS, kuruluşundan 12 Eylül 1980 faşist askeri darbesine kadar işçilerin birliğini parçalamaya ve Maden-İş’i durdurmaya çalıştı. Ama başaramadı. Zaten sermaye sınıfının orduyu devreye sokup işçi sınıfına karşı darbe yaptırmasının nedeni de buydu.

O yıllarda MESS, işçilerin mücadelesini durdurmak için pek çok karar almıştı. Meselâ bu kararların bir kaç şöyleydi: İşten çıkarmayı zorlaştıracak herhangi bir sendikal öneri ve önlem kabul edilmeyecek. İkramiyeler, kı-

dem ve ihbar tazminatı miktarı arttırılmayacak. Çalışma süreleri asla kısaltılmayacak. Yıllık izinlerin yasal süreleri arttırılmayacak. Sosyal yardımlar arttırılmayacak!

MESS’in dayatmalarını geri püskürtmenin yolu, metal işçilerinin birliğini daha fazla güçlendirmekten geçiyordu. Maden-İş de öyle yaptı. Maden-İş’in öncü ve mücadeleci üyeleri bu süreçte daha fazla öne çıkarken, sendikanın işyerindeki taban örgütlülüğü daha fazla güçlendi. Maden-İş’e üye işyerlerinde, sendika işyeri temsilcilerinin yanı sıra, fabrika içindeki tüm atölye, bölüm ve servislerden ünite temsilcileri de seçiliyordu. **Maden-İş, işyeri sendika temsilcileri ile ünite temsilcilerinin oluşturduğu kurulu, sendikanın işyeri örgütü olarak kabul ediyordu. Sendikanın en temel yapıtaşı, işyerindeki bu örgütlenmeydi.** Ünite temsilcilerinin de katılımıyla “Genişletilmiş Temsilciler Meclisi” toplantıları yapıyordu. Böylece kurulan örgütsel yapılanma sayesinde işçiler karar alma süreçlerine aktif olarak katılıyor, tartışıyor ve sorunların çözümü için birlikte öneri oluşturuyorlardı.

Maden-İş’in öncülüğünde girilen 1977’deki Büyük Grev, bizlere gösteriyor ki en yenilmez görünenler bile yaratılan örgütlü güç sayesinde yenilgiye uğratılabiliyor. Sendika ile işçiler arasında organik ve güçlü bir bağ olduğunu bilen MESS yöneticileri, türlü yalan ve iftiralara başvurmaktan çekinmiyorlardı. Meselâ yöneticilerinden biri, MESS genel kurulunda diğer patronlara şöyle bir öneride bulunuyordu: “İşçilere yaklaşma politikası izleyelim. Adreslerine yayın ve mektup yollayalım. «Verdiği bütün haklara rağmen sendikanız sizi greve itmiştir» diyelim. İşçileri sendikaya karşı çıkaralım.” Ancak işçilerin sendikalarına olan inanç ve bağlılıkları, birliktelikleri MESS’in türlü hile ve yalanlarını boşa düşürüyordu.

MESS dün güçsüz, bugün ise daha güçlü değil. MESS dün de güçlüydü ama karşısında örgütlü işçiler ve Maden-İş vardı. Unutmayalım kardeşler, işçiler ile patronlar arasındaki mücadele bir güç mücadelesidir. Kim daha güçlüyse o kazanır. Biz dün daha örgütlüydük ve daha güçlüydük. Bu sayede MESS’e kafa tutabiliyor ve burnundan kıl aldırılmayan patronlara taleplerimizi kabul ettirebiliyorduk. Öyleyse bugün eksiğin nerede olduğu belli değil mi? ■

İşsizliğe, Yoksulluğa, Sermayenin Dayatmalarına Hayır!

Metal işçileri MESS dayatmalarına karşı mücadele ediyor

Metal patronlarının sendikası MESS ile Birleşik Metal-İş, Türk Metal ve Çelik-İş sendikaları arasında 150 bin metal işçisini ilgilendiren Grup Toplu İş Sözleşmesi görüşmeleri 4 Aralıkta uyuşmazlıkla sonuçlandı. 7 Ekimde başlayan süreçte arabulucu aşamasına geçildi. MESS, işçilere resmi enflasyon oranının bile çok altında, yüzde 6,05 oranında ücret zammı öneriyor ve var olan hakları geriye götürecek dayatmalarda bulunuyor.

MESS, birinci 6 aylık dönem için ortalama ücrette ikramiye dâhil 204 lira, diğer altı aylık dilimler için ise enflasyon oranında zam teklif ediyor. Sözleşmenin 3 yıllık olmasını dayatıyor. Metal işçileri bu dayatmalara tepki gösteriyor. Birleşik Metal-İş ve Türk Metal'in örgütlü olduğu fabrikalarda metal işçileri MESS patronlarının dayatmalarını eylemlerle protesto ediyor. İşçiler vardiya değişimlerinde, servislerden indikleri sırada sloganlarla yürüyor ve işyerlerinde bildiri okuyarak tepkilerini dile getiriyorlar.

"Metal Fırtınası" süreci

2014 sonbaharında başlayan Grup Toplu İş Sözleşmesinde MESS, bir kez daha metal işçilerinin karşısına 3 yıllık sözleşme dayatmasıyla çıkmıştı. O zaman işçilerinin taleplerine kulak tıkayan Türk Metal, düşük zam ve hak kayıpları içeren 3 yıllık sözleşmeyi imzalamıştı. Birleşik Metal-İş üyesi işçilerse Türk Metal'in imzaladığı ihanet

sözleşmesini kabul etmeyerek 29 Ocak 2015'te sendikalarının 40 işyerinde 15 binden fazla işçiyle grev ilan etmesini sağlamışlardı. Patronlar işçilerin iradesini kırmanın yanı sıra, hükümet imdada yetişerek "milli güvenliği bozucu nitelikte" olduğu gerekçesiyle grevi yasaklamıştı. Ancak tepkiler sönmemiş, Bosch fabrikasında daha yüksek zam oranları içeren bir sözleşme imzalanması üzerine işçiler, Türk Metal'i protesto etmeye başlamışlardı. Türk Metal üyesi işçiler 3 yıllık sözleşmeden vazgeçilmesini, Bosch sözleşmesinin kendilerine de uygulanmasını, atama usulüne son verilerek işyeri temsilcilerinin işçilerce seçilmesini ve eylemlerden dolayı hiçbir işçinin işten atılmamasını talep ediyorlardı. Bursa Kent Meydanında toplanan işçilerin çıktığı kıvılcım aleve dönüşmüş, hazırlık olmamasına rağmen öfke taşımış, "metal fırtınası" başlamıştı. Fabrikalarda işçiler iş durdurdu, işyerlerini terk etmeyerek direnişe geçti. Bursa'da başlayan eylemler diğer fabrikalarda da yankısını buldu. Türk Metal'den yığınlar halinde istifalar gerçekleşti. Ancak metal işçileri örgütlü ve hazırlıklı değillerdi. Bu nedenle eylemler bir süre sonra sönmüldü. Metal işçilerinin tepkisinden korkan patronlar 2018 sözleşmesinde 3 yıl dayatmasında bulunamadı.

Şu sıralar işçilerin tepkisinin geri çekildiğini düşünen MESS patronları, devam eden sözleşme sürecinde ekonomik krizi bahane ederek yeniden 3 yıllık sözleşme ve enflasyon oranının bile altında ücret zammı dayatıyor.

Bakırköy'de binler haykırdı: Krizin faturası patronlara!

İstanbul Emek, Barış ve Demokrasi Güçleri ekonomik krizin faturasının emekçilere çıkartılmasını protesto etmek için Bakırköy'de bir miting gerçekleştirdi. UID-DER de mitingde yerini aldı.

Miting alanında yapılan konuşmalarda, ülkenin hız kesmeden gelen zamlar, büyüyen vergiler, küçülen maaşlar, işsizlik, yoksulluk, enflasyon ve hayat pahalılığıyla sarsıldığı ifade edildi. Hak ve adalet arayışının AKP tarafından hainlik olarak tanımlandığı, yılın ilk 11 ayında 49 kadının öldürüldüğü, 1606 işçinin iş cinayetlerinde hayatını kaybettiği vurgulandı. İstanbul Emek, Barış ve Demokrasi Güçlerinin öncelikli talepleri sıralandı:

1. İşten çıkarmalar yasaklansın.
2. Asgari ücret açlık değil, insan onuruna yakışır düzeyde belirlensin ve vergiden muaf tutulsun.
3. İşsizlik fonu işçilere verilsin.
4. Elektrik, su, doğalgazda vergi kaldırılсын.
5. Emeklilikte yaşa takılanların talepleri kabul edilsin.
6. Barışçıl politikalar temel alınsın, bütçe kaynakları savaşa değil sağlığa ve eğitime harcansın.

UID-DER kortejinde yapılan konuşmalarda, hükümetin sermaye sınıfıyla el ele giriştiği hak gaspları protesto edildi. Kapitalist düzende insanca yaşamın imkânsızlığına, dünyanın manzarasının dehşet verici olduğuna ve gelir dağılımındaki eşitsizliğe dikkat çekildi. Şili'den Irak'a, Fransa'dan İran'a sömürüye, işsizliğe ve yoksulluğa karşı ayağa kalkan emekçiler selamlandı.

Trelleborg işçileri grevde

Gebze'de Plastikçiler OSB'de endüstriyel hortum üretimi yapılan Trelleborg fabrikasında, Petrol-İş Sendikası ile işyeri yönetimi arasında yürütülen toplu iş sözleşmesi görüşmeleri anlaşmazlıkla sonuçlandı. Yaklaşık 6 ay süren görüşmelerin 9 Aralıkta yapılan son oturumundan da sonuç çıkmaması üzerine Trelleborg'un Gebze'deki 2 fabrikasında işçiler greve çıktı.

10 Aralıkta, Trelleborg işçilerinin yanı sıra Petrol-İş Genel Merkez ve Gebze Şube yöneticilerinin, pek çok fabrikadan işçi temsilcilerinin katılımıyla fabrika önünde grev açıklaması yapıldı. "Direne Direne Kazanacağız", "Yaşasın Örgütlü Mücadelemiz!" sloganlarının atıldığı grev alanında, Petrol-İş Genel Başkanı Süleyman Akyüz bir konuşma gerçekleştirdi.

Akyüz, "bunu ilk kez yaşamıyoruz, grev nedir bilen bir işyeri burası" dedi. Müzakerelerde Türkiye gerçeklerine uygun taleplerde bulduklarını aktaran Akyüz, Trelleborg işvereninin işçinin taleplerini anlamak istemediğini vurguladı. Süleyman Akyüz'ün konuşmasının ardından fabrikaya grev pankartı asıldı.

12 Aralıkta ise Petrol-İş'in örgütlü olduğu çok sayıda fabrikadan temsilciler ve işçiler, DERİTEKS'te örgütlendikleri için işten atılan direnişçi VİP Tekstil işçileri, eski Flormar işçileri ve Birleşik Metal-İş Gebze Şubesi, grevdeki Trelleborg işçilerine dayanışma ziyareti gerçekleştirdi. Dayanışma ziyaretinde işçiler talepleri kabul edilene kadar mücadele edeceklerini bir kez daha dile getirdiler. ■

Meydanlardan Yükselen Ses: Eşitlik, Özg

Kapitalist düzen altında sömürülen, aşağılanan, değersiz görülen, horlanan emekçi kitleler dünya meydanlarında hak gasplarına “hayır!” diyor, özgürlük ve eşitlik şarkıları söylüyor. Egemenlerin yok sayma politikalarına inat, “biz de varız, ayaktaız!” diye haykırıyorlar. Patronların ve baskıcı rejimlerin tüm zorbalıklarına, korkutup sindirme çabalarına rağmen, pek çok ülkede emekçilerin kararlı mücadelesi sürüyor.

Cezayirli emekçiler: “Eski rejimin yeni yüzlerine hayır!”

Kuzey Afrika ülkesi Cezayir’de emekçiler yine meydanlarda! Geçtiğimiz Şubat ayında ülkede başlayan isyan dalgasıyla birlikte emekçi kitleler, Devlet Başkanı Abdelaziz Buteflika’yı 20 yıldır oturduğu koltuktan alaşağı etmişlerdi. İşçi ve emekçiler bu kez de 12 Aralıkta gerçekleştirilen cumhurbaşkanlığı seçimini protesto ediyor! Ordunun gölgesi altında gerçekleştirilen seçimi boykot eden ve sonuçlarını kabul etmeyen emekçiler; “Buteflika’yı devirdik, sıra rejimin tüm temsilcilerinde!” diye haykırıyor.

Buteflika’nın Nisan ayında istifa etmesinin ardından ordu seçimler yapılana kadar yönetime el koyduğunu açıklamıştı. Cezayirli emekçiler artan baskılara, yoksulluğa, işsizliğe ve iktidarın yolsuzluklarına karşı meydanları doldurmuş ve “halk rejim değişsin istiyor!” diye haykırmıştı. Ancak Buteflika gitmiş bu kez düzeni korumak adına ordu işbaşına gelmişti. Bunu kabul etmeyen işçi ve emekçiler, ordunun yönetime el koymasına karşı da protesto gösterilerine devam ettiler. Ordunun rejimi korumak adına başa geldiğini vurgulayarak, baskıcı rejimin kökten değişmesini talep ediyorlar.

Nihayetinde ordu, 12 Aralıkta cumhurbaşkanlığı seçimlerinin düzenleneceğini açıkladı. Ancak beş aday da rejimin üst düzey temsilcisiydi. Yani hepsi emekçilerin isyan ettiği rejimin adeta vücut bulmuş haliydiler! Bundan dolayı seçimlerin boykot edilmesi çağrısı geniş destek buldu. “Eski rejimin yeni yüzlerine hayır!” diyen işçi ve emekçiler, 8 Aralıkta başlayan ve seçimlere kadar süren genel grevle kararlılıklarını ortaya koydular. Kamu ve özel kesimi içine alan genel grevde, ülkenin pek çok bölgesinde hayat durma noktasına geldi.

Halkın seçimlerde oy kullanmasını sağlamak için Cezayir tarihinde ilk defa adaylar televizyon programında sözde tartışılar. Adaylar yolsuzlukla mücadele edeceklerini, yönetimde gençlerin olacağını söylediler. Cezayirli emekçiler ise sergilenen tiyatroya “Bu yalanlara karnımız tok!” diyerek cevap verdi. Boykot nedeniyle 12 Aralıkta seçimlere katılım yüzde 40’ta kaldı. Meşruiyetini daha baştan kaybetmiş bu seçimi, orduyla yakın ilişkileriyle tanınan eski Başbakan

Abdulmecid Tebbun’un kazandığı açıklandı.

Cezayirli işçi ve emekçi kitleler bu denli az katılımı gerçekleştiren seçimlerin hiçbir meşruiyetinin olmadığını dile getirerek protesto gösterilerine devam ediyorlar. “Bu sahte seçimi kabul etmiyoruz”, “sizin başkanınız bizi yönetmeyecek!” yazılı pankartlar taşıyan kitleler; rejimin yozlaştığını ve tüm siyasetçilerinin, patronlarının gitmesi gerektiğini söylüyorlar. Meydanlar ve stadyumlar özgürlük şarkılarıyla inliyor. Şöyle diyorlar: “Yozlaşmış rejim defolup gidene kadar mücadelemize devam edeceğiz!”

Fransa işçi sınıfı: “Bu yasa geçmeyecek!”

Fransa’da Macron hükümetinin emeklilik yaşını uzatma planına karşı 5 Aralıkta başlayan genel grev devam ediyor. Hükümet emeklilik hakkını gasp etmeye çalışıyor. Yüz binlerce işçi üretimden gelen gücünü kullanarak, emeklilik yaşının 64’e yükseltilmesine, farklı işkolları için değişen emeklilik sistemlerinin en kötü koşullarda eşitlenmesine karşı çıkıyor.

İşçiler ülkede adeta hayatı durma noktasına getirdi.

Yürürlük ve Sömürsüz Bir Dünya İstiyoruz!

Liseli ve üniversiteli öğrenciler de bu saldırı paketine karşı öğretmenleriyle, işçi ve emekçilerle birlikte omuz omuza mücadele ediyor, ortak eylemler düzenliyor. Grevin ilk günü yaklaşık 1,5 milyon işçi ve emekçinin katıldığı protestonun ardından, 10 Aralıkta Paris ve birçok büyük kentte işçiler tekrar sokaklara çıktı. Yüz binlerce işçi ve öğrenci “saldırı paketine izin vermeyeceğiz!” dedi. İşçiler Macron’u ve hükümetini bir kez daha uyardı. Başbakan Philippe ise emeklilik sistemindeki değişiklikte kararlı olduklarını ve işçileri daha uzun süre çalışmaya “özendirmek” için bonus sisteminin uygulanacağını açıkladı. Başbakan işçilere seslenerek, 1975’ten önce doğanların bu düzenlemeye dâhil olmayacağını, dolayısıyla greve bir son verilmesi gerektiğini ileri sürdü. Ancak işçiler “her koyun kendi bacağından asılır” demiyor, iktidarın oyununa kanmadan mücadeleye devam ediyorlar.

Hükümetten gelen bu açıklama karşısında, sendikalar daha fazla grev ve eylem çağrısında bulundu. Başta Genel İşçi Konfederasyonu (CGT) olmak üzere sendikalar yasa tasarısı geri çekilene kadar süresiz greve devam edeceklerini hatırlattı. 1995 yılında Fransa’da dönemin

başbakanı Alain Juppé aynı kapsamda bir saldırı paketini gündeme getirmişti. İşçiler gerçekleştirdikleri üç haftalık tarihi grevle egemenlere geri adım attırmış, saldırı paketine geçit vermemişti. 24 yıl sonra yeniden aynı öfkeyle, aynı kararlılıkla sokağa dökülen işçiler, 1995 genel grevini hatırlatarak “ne kadar uzun sürerse sürsün geri adım atmayacağız!” diyorlar.

Kolombiya’da emekçiler mücadeleyi büyütüyor!

Dünyanın birçok yerinde patlak veren protesto dalgasının bir adresi de Kolombiya olmuştu. Kolombiyalı işçi ve emekçiler devlet başkanı “Duque’nin büyük paketi” olarak adlandırdıkları saldırı yasasına karşı ilk olarak 21 Kasım’da genel greve çıktı. Elbette ki bu “büyük reform paketi” pek çok ülkede olduğu gibi krizin faturasını işçi ve emekçilerin sırtına yıkma amacı taşıyor. Patronlar için vergi indirimleri sağlayacak bu paket, emekçiler için daha kötü sağlık hizmeti, daha düşük ücret, daha fazla vergi yükü ve mezarda emeklilik anlamına geliyor.

Hükümetin böyle bir hazırlıkta olduğunun gündeme gelmesi emekçiler için bardağı taşıran son damla oldu. Genel grevin ilk gününün ardından kitleler sokaklara döküldü. Saldırı paketine, yoksulluğa ve yolsuzluğa karşı başkent Bogota başta olmak üzere 350’den fazla noktada protesto gösterileri düzenlendi. Çoğunlukla sendikali işçilerin katıldığı protesto gösterilerine demokratik kitle örgütleri ve öğrenciler de destek veriyor.

25 Kasım’da ise, meydanlardan “Cinsiyet Ayrımına Hayır!” sloganları yükseldi. Özellikle gençlerin ve kadınların katıldığı 25 Kasım eylemleri, devam etmekte olan protesto gösterilerini daha da güçlendirdi. Gösterilerde asker ve polis saldırısı sonucu biri henüz 18 yaşında 4 genç yaşamını kaybetti. Saldırı emekçilerin öfkelerini daha da körükledi ve hükümet bir ekonomik yardım paketi hazırlayacağını açıklamak zorunda kaldı. Duque patron örgütleriyle birlikte sendikaları “uzlaşma” masasına davet etti. Ancak patronların masada olmasına karşı çıkan sendikalar, bu talebi reddetti. Taleplerini kabul ettirmek isteyen işçi sınıfı, 27 Kasım’da tekrar bir genel grev gerçekleştirdi. Ardından 4 Aralıkta 3. kez genel grev yapıldı. 10 Aralık İnsan Hakları Gününde ise, yine on binlerce emekçi protesto hakkının yok sayılmasına ve polis şiddetine karşı meydanlardaydı.

Sendikalar patronlara vergi indirimi uygulamasından vazgeçilmesini, saldırı paketinin yürürlüğe konmamasını, polis şiddetinin durdurulmasını ve barış anlaşmasının uygulanmasını talep ediyorlar. Kolombiyalı emekçiler mücadeleye devam ediyor. ■

Cezayir

Kolombiya

İki Ayrı Sınıf, İki Ayrı "Biz"

“Birlik ve beraberliğe en çok ihtiyaç duyduğumuz şu günlerde...”, “Biz bir aileyiz...”, “Şimdi ben değil biz var”... Bu sözler en çok da kriz ve siyasi istikrarsızlık zamanlarında patronların, ülkeyi yönetenlerin ağzından dökülür. Bizlere dişimizi sıkmamız, fedakârlık etmemiz gerektiğini, kötü günlerin böyle atlatılacağını söylerler. Bir olmaktan, iri ve diri olmaktan bahsederler. Peki, gerçekten var mıdır öyle bir “biz”?

Biz kimiz? Biz, emek gücünden başka satacak bir şeyi olmayan, kendisinin ve ailesinin geçimini emek gücünü sattığı sürece sağlayabilen işçileriz. Biz, kölece çalışma koşullarıyla iliklerine kadar sömürülen, geçim araçları dışında malı mülkü olmayan işçi sınıfıyız. Tüm zenginliği üreten ama yokluk içinde yaşam mücadelesi veren emekçileriz. Çok çalıştığı halde geçim derdi çeken, her gün sofrasından bir lokması daha eksilen işçileriz. İşsizlik, açlık ve yoksullukla boğuşmak zorunda kalan milyonlarız. Üretilen zenginlikten payına yoksulluk düşen, yoksulluk içinde yaşadığımız bu dünyadan yine yoksulluk içinde göçüp gidenleriz.

Oysa kapitalist sömürü sisteminin egemenleri, yani bir avuç asalak, bizim ürettiğimiz tüm zenginliğe el koyarlar. Onlar tüm üretim araçlarının, sermayenin, zenginliğin sahibidir. Doymak bilmez kâr hırslarıyla sermayelerini arttırmanın yollarını arar dururlar. Boğaza nazır yalılarda, köşklere, saraylarda, rezidanslarda yaşarlar. Pencereleri, iki yakayı birbirine bağlayan köprülere, denizin mavisine, doğanın yeşiline açılır. En pahalı restoranlarda doyuya yer, en pahalı kıyafetleri giyer, en gösterişli arabalara biner ve mücevherler takarlar. Lüks içinde yaşar giderler. Ne işsiz kalırım korkusu ne çocuğuna harçlık verememenin üzüntüsü uğramaz onların dünyasına!

Durum buyken, işçilerle patronların sevinçte ve kederde ortaklaşması, çıkar birliği yapması, “biz” olması mümkün müdür? **Kapitalist sömürü düzeni, patronlara zenginlik ve ihtişam sunarken, işçilere sadece çile ve yoksulluk verir.** İşçileri ne kadar çok ve ne kadar ucuza çalıştırılırsa, sermayedarlar o kadar çok kâr eder ve tatmin olurlar. İşçiler haklarını aradıklarında buna tahammül edemezler. Öyleyse amaçları ve yaşamları kar-

şıtlıklarla, zıtlıklarla dolu olan bu iki sınıfın “biz” duygusu etrafında birleşmesi nasıl mümkün olabilir?

Ama **patronlar, işçilerin bilincinde sınıf ayrımlarının netleşmesini istemezler.** Sahte bir “biz” duygusuyla sınıf karşıtlıklarının üzerini örtmek, gerçekleri çarpıtıp zulüm düzenlerini sürdürmek isterler. “Aynı gemideyiz” söylemleriyle bilincimizi köreltmeye, çelişkilerin açığa çıkmasını engellemeye çalışırlar. Emekçileri bölmek için bireyciliği, bencilliği yüceltirler. İhtiyaç duydukları zamanlarda da “biz” duygusunu harekete geçirecek emekçileri kendi çıkarlarının peşinden sürüklemek isterler. Bu durum ekonomik kriz, savaş gibi toplumsal yaşamı alt üst eden olaylarda iyice belirginleşir. Kriz zamanlarında işyerimizin krizden çıkması için yorgunluğumuzu, alamadığımız fazla mesai ücretlerini, ailemizle vakit geçirmeyi unutup çalışmamızı isterler. Savaş koşullarında emeklilikte yaşa takıldığımızı, kıdem tazminatımıza göz diktiklerini, zamlarla belimizi büktüklerini, grevlerimizi yasakladıklarını unutmamızı, siyasi iktidarın politikalarını şartsız koşulsuz desteklememizi, arkalarında saf tutmamızı beklerler.

Sermayedarlar ve sermayenin sözcüsü politikacılar “biz” duygusunu harekete geçirmek için duygularımızı sömürmeye çalışırlar. İşyerlerinde yöneticiler “biz”e değer verdiklerini göstermek için türlü numaralar yaparlar. Kimi zaman işçilere isimleriyle hitap eder, sırtlarını sıvazlarlar. Politikacılar milliyetçiliği kışkırtan nutuklar atarlar. Ama biz işçiler gerçekten “biz” olmak, birleşmek istediğimizde bunu engellemek için ellerinden geleni ardlarına koymazlar. Aramıza nifak sokarlar. Rekabeti körüklerler. Sendikaya üye olan işçileri işten atarlar. Grevleri kanunsuz ilan ederler. Mitingleri yasaklarlar...

Toplumun patronlar ve işçiler olarak iki sınıfa bölündüğü kapitalist sistemde, tek bir “biz” yoktur. Toplumun büyük çoğunluğunu oluşturan işçi sınıfı olarak bizim yaşamlarımız da çıkarlarımız da ortaktır. Sevinçlerimiz kederlerimiz birdir. Egemenlerse sınıf düşmanımızdır ve tam da birlik olmamız gerektiğinden bahsettikleri zamanlarda, haklarımızı elimizden almak için saldırıya geçerler. Bizi “biz” yapan bu gerçekleri görmektir. ■

Şehir Hastaneleri Gerçekte Kimin Çıkarına?

■ Ankara'dan bir işçi

Şehir hastaneleri koca binaları, görkemli açılışlarıyla “hizmet” vermeye başladı. Yapılan reklamlarla bu hastanelerin faydaları anlatıldı durdu. Şu ana kadar yapılması planlanan 30 hastaneden 10'u açıldı. Şehir hastaneleri inşa edilirken şantiyelerde yaşanan hak gasplarıyla, iş cinayetleriyle gündeme gelmişti.

İnsan sağlığını korumak için değil rant için inşa edilen bu hastanelerin çoğunun temelinde ve yapısında sıkıntı var. İstanbul Tabip Odasının raporuna göre; “Kayseri Şehir Hastanesi bataklığın üzerine yapılmıştır. Elazığ Şehir Hastanesi kültürel sit alanı ve şehitlik üzerine yapılmıştır, zemin etüdü yapılmamıştır, altyapısı zayıftır ve lağım taşımıştır. Ankara Bilkent Şehir Hastanesi dere yatağına yapılmıştır ve inşaatı sürerken su baskını olmuştur.” Sağlık alanındaki sorunların çözümü için açılan bu hastaneler sağlık işçilerinin de hastaneye gelen emekçilerin de sorunlarını çözmek bir yana daha da katladı.

Örneğin Bursa Şehir Hastanesinin şehir merkezine uzaklığı 25 kilometre. Yine Bursa'daki bir diğer hastane ise kuş uçmaz kervan geçmez bir yere, dağların arasına yapılmış. Bu durum temiz hava, daha sağlıklı ortam gibi gerekçelerle açıklanmaya çalışılıyor. Ama insanların bu hastanelere ulaşabilmesi için yeterli ulaşım olanakları yok. Şehir hastanelerinin yapıldığı şehirlerde eski hastaneler kapatılıyor. Örneğin Ankara'da 2 şehir hastanesine karşılık şehrin çeşitli yerlerindeki 12 hastanenin kapatılması planlanıyordu. Bilkent Şehir Hastanesi açıldığından bu yana büyük ve köklü eğitim ve araştırma hastaneleri, çocuk ve kadın doğum hastaneleri buraya taşındı. İnsanlar önceden bu hastanelere tek vasıta ile gidebiliyorlardı. Şimdi ise şehir hastanelerine ulaşmak için iki vasıta kullanıyorlar. Bu şekilde hastanın iyileşeceğini düşünmek abes, refakatçinin bu çile sonucu hastalanmamasına şükretmek lazım! Aynı durum sağlık işçileri için de daha uzun iş saati, yolda geçirilen daha fazla zaman demek değil mi? Şehirden uzak yerlere koca binalar dikmekle “hizmet verdik” diye övünmenin bir anlamı yok. Kurulan bu koca binalarda, artan yatak sayılarına oranla çalışan sayısı da yetersiz kalıyor. Çalışanların iş yükü ve çalışma saatleri

artarken hastaların da yetersiz sağlık hizmeti almasına sebep oluyor. Böyle bir kaos ortamı sağlıkta şiddeti körükleyen ana etkenlerden biri oluyor.

Şehir hastanelerinde muayene ücretleri de diğer hastanelere göre en az iki katına çıktı. Sağlık giderek pahallaşıyor. İşçi ve emekçilerin cebinden sağlık hizmeti için çıkan para da her geçen gün artıyor. Şehir hastaneleri kamu özel işbirliği yoluyla yapılıyor. Devlete ait hastane yapıları boşaltılırken, şehir hastaneleri bir konsorsiyum tarafından devlete 25 yıllığına kiralanıyor. Yetkili firma binanın tüm işletme haklarına sahip. Radyolojik görüntüleme, laboratuvar, temizlik, otopark gibi hizmetler de bu şirketten kiralanıyor. Devlet şirketlere kira ve hizmet bedeli ödüyor. Şu an açılmış olanlar ve yapılması planlananlar dâhil 30 şehir hastanesinin 25 yıllık kira ve hizmet bedelinin toplamı 142 milyar 396 milyon 390 bin 815 DOLAR! olarak hesaplanıyor. Üstelik devlet bu hastanelere yüzde 70 doluluk garantisi veriyor. Yani devlet “merak etmeyin biz bir şekilde bu insanları hasta edip hastanenize göndereceğiz, gelmezlerse de gelmişler gibi size para vereceğiz” diye söz veriyor özel şirketlere. Bu sağlıkta özelleştirmenin yeni bir boyutu değil de nedir? Sağlığı ticarete dökersen insanların hayatını da parayla ölçersin. Koca koca şehir hastaneleri bizler için değil sermayenin çıkarı için inşa ediliyor.

Oysa şehir hastanelerine taşınan eski hastaneler yenilense, insanlar kolayca ulaşsa, hastaneler parasız, temiz ve dayanıklı olsa... Kentlerin çeşitli noktalarına daha fazla hastane açılıp daha fazla sağlıkçı yetiştirilse, daha fazla istihdam sağlansa... Öncelikle hastaneler sağlıklı olsa ve insanlar sağlıklarına kavuşsa fena mı olurdu? Yıllardır art arda yapılan değişikliklerle “sağlıkta dönüşüm” adı altında koruyucu sağlık hizmetleri terk edildi, sağlık giderek özelleştirildi. Hastalar hasta değil müşteri, sağlık hizmeti ve tedavi de satılacak bir şey haline getirildi. İşçiler, emekçiler yolunacak kaz, kasaya para dolduracak müşteri olarak görülüyor. Kapitalist düzende sağlığımız ağgözlü sermayenin insafına terk edilmiştir. Ama biliyoruz ki sağlık hizmetlerinin parasız, kaliteli ve ulaşılabilir olması ancak işçilerin mücadelesiyle mümkündür. ■

Üniversiteli Gençler Çaresiz Değil!

■ Ankara'dan işçi-öğrenciler

Geçtiğimiz günlerde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığınca düzenlenen Üniversite Gençliği Profil Araştırmasının sonuçları açıklandı. Araştırma, Türkiye'deki 33 kentte bulunan 68 farklı üniversiteden toplam 21 bin 156 öğrenci ile gerçekleştirildi. Bu çalışma Türkiye'deki üniversite gençliği üzerine yapılan ilk profil araştırması olma niteliğinde. Araştırma üniversiteli gençlerin içinde bulunduğu olumsuz tabloyu bir kez daha gözler önüne serdi.

Araştırmaya göre üniversitelilerin sadece yüzde 39'u ailesinin yanında kalıyor. Biz üniversiteli gençlerin en büyük sorunlarından biri barınma sorunu. Pek çoğumuz üniversite okumak üzere gittiğimiz şehirlerde kalacak yer bulamıyoruz çünkü devlet yurtlarının sayısı mevcut öğrenci kapasitesini karşılayacak düzeyde değil. Bu nedenle nice genç, cemaat ve vakıf yurtlarında kalmaya mecbur bırakılıyor. Devlet yurdunda kalma şansını yakalayabilenler ise yurtlarda birçok sorunla cebelleşiyor. Odaların koğu gibi olması, verimli çalışma ortamının olmaması, yemeklerin pahalı olması, düşük imkânlarının kısıtlı olması en başta gelen sorunlar arasında yer alıyor. Öte yandan en büyük sorunlarımızdan biri de yurt ücretlerinin çok yüksek olması.

Elbette üniversite gençliği olarak sorunlarımız bunlarla bitmiyor. Meselâ araştırmadaki verilere göre kişisel geliri bin liranın üzerinde olan öğrencilerin oranı yalnızca yüzde 25. Öğrencilerin yarısına yakını, aylık kişisel gelirin 401 lira ile bin lira arasında değiştiğini söylüyor. Emekçi ailelerin gençleri bir yandan okurken bir yandan da

çalışmak zorunda kalıyor. Yüz binlerce gencin okul-iş-ev arasındaki maratonda canı çıkıyor. Araştırmaya katılan öğrencilerin en büyük korkusu ise yoksulluk travması.

Üniversite gençliğinin korkuları maddi zorluklarla sınırlı kalmıyor. Araştırmadaki en çarpıcı verilerden birisi de öğrencilerin yüzde 30'unun okulda ya da yerleşkede kendini güvende hissetmemesidir. Son dönemde ülke genelinde artan baskılar gençleri de etkiliyor. Erkek öğrenciler gözaltına alınmaktan ve tutuklanmaktan korktuğunu dile getiriyor. Kadın öğrenciler ise cinsel istismara uğramaktan korkuyorlar. Türkiye'nin içinde bulunduğu karanlık ortam ne yazık ki pek çok genci çıkarışız bırakıyor. Gençler ekonomik sıkıntılar ve politik atmosfer yüzünden başka yollara savruluyorlar. Son dönemde genç işsizliğin artmasıyla birlikte antidepresan kullanımı, intiharlar, madde bağımlılığı arttı. Araştırmaya katılan gençlerin yarısından fazlasının mutsuz olduklarını söylemeleri durumu çarpıcı bir şekilde özetliyor.

Antidepresan kullanımı, intiharlar veya madde bağımlılığı biz gençlerin sorunlarını çözmiyor. Aksine tüm bunlar sorunlarımızın gerçek kaynağı olan kapitalizmin yarattığı "çözümlerdir." **Kapitalizm gençlere işsizlik, psikolojik bunalımlar ve intiharlar dışında bir şey vaat etmiyor. İşçi sınıfının mücadelesi ise gençlere tüm insanların özgür ve mutlu olacağı sınıfsız bir dünya vaat ediyor.** İşte dünyanın her yerinde yükselen isyan dalgalarında gençler en ön saflarda yer alıyor. Bizler de işçi sınıfının gençleri olarak sınıfımızın saflarında mücadeleye katılmalıyız. Çünkü mücadele etmekten başka bir çaremiz yok! ■

Biz de "Batmak" İstiyoruz!

■ Esenyurt'tan bir emekçi

“Tutturmuş bir EYT, erken emeklilik. İskandinav ülkelerinin hepsi bu sistemle battı. Bizim ülkenin başına da bu erken emekliliği dolayanlar bunun bedelini ödediler. ... SGK sistemimizin çökmesini istemelerinin tek sebebi kaos ortamından kendilerine siyasi rant devşirme hesabıdır. Biz bunu yapmayacağız. Arkadaşlarıma söylüyorum. Beni bu yola asla teşvik etmeyin. Milletimin zararına olan bir şeye asla yokum. Seçim kaybetsek de yokum. Bütün dünya bizim sistemimizi kendine uyarlamaya çalışıyor, bizdeki bazı köhne zihniyetler sistemi çökertmek için hinlik peşinde koşuyor.” Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın toplu açılış törenlerinden birinde Emeklilikte Yaşa Takılanlar için sarf ettiği sözler bunlar... Bu konuyla ilgili iktidar arkasına yedeklenmiş medya da aynı dili kullanarak Cumhurbaşkanı'nı destekledi. İskandinav ülkeleri böyle battı deniliyor. Battığı iddia edilen Norveç, İsveç, Finlandiya, Danimarka gibi İskandinav ülkeleriyle Türkiye'deki durumu önce bir kıyaslayalım.

Önce İskandinav ülkelerindeki kişi başına düşen millî gelire bakalım; İsveç 52 bin 147 dolar, Norveç 72 bin 566 dolar, Danimarka 55 bin 230 dolar. Peki, sözde model olarak örnek alınan Türkiye'de bu rakam nedir? Sadece 9 bin 693 dolar! İşsizlik oranı İsveç'te yüzde 7,4, Norveç'te yüzde 3,7, Danimarka'da yüzde 5,3, Finlandiya'da ise yüzde 6,7 iken Türkiye'de resmi rakamlara göre yüzde 14! Türkiye'de genç işsizliğindeki artış inanılmaz, son açıklanan rakamlara göre yüzde 27'ye yükselmiş durumda. Battığı iddia edilen ülkelerden biri olan Finlandiya eğitim sisteminde dünyanın örnek aldığı bir ülke aynı zamanda. Dünya Mutluluk Raporunda da ilk sırada yer alıyor. Türkiye aynı raporda 159 ülke arasında 79'uncu sırada yer alırken, eğitim sisteminin kalitesi sıralamasında 99'uncu sırada yer alıyor.

Şimdi de biz işçileri en çok ilgilendiren başlıklardan birine enflasyon oranlarına bakalım. İsveç'te yüzde 2, Norveç'te yüzde 3, Danimarka'da yüzde 1, Finlandiya'da yüzde 1 iken Türkiye'de resmi enflasyon yüzde 9'dur. Resmi enflasyonun yüzde 25'ten matematik oyunlarıyla bu düzeye nasıl getirildiğini tüm emekçiler biliyor. As-

lında enflasyon yüzde 30'lar düzeyindedir, bunu bizzat yaşayarak görüyoruz. Bir önemli başlık da Küresel Emeklilik Endeksi... Emeklilerin yaşam kalitesinin kıyaslandığı bu endekse göre Danimarka ikinci, İsveç beşinci, Norveç ise altıncı sıradadır. Türkiye 42,2 puanla 37 ülke arasında 35'inci sıradadır, yani sondan üçüncüdür!

Daha listeye eklenecek pek çok veri var ama bunlar bizleri kandırmak için söylenen yalanları gösterecek yeterlilikte. İşte batık denilen İskandinav ülkeleri ile aramızda böylesine bir uçurum var. İnsanın bu kıyaslamaları görünce “keşke biz de batsak” diyesi geliyor!

Kardeşler gerçekler ortada! Büyüyen ekonomi, güçlü devlet masalları ile bizleri kandırmaya çalışan egemenler bizi yoksulluğa, açlık sınırı altında kalan ücretlerle yaşamaya mahkûm ediyorlar. Onlar ceplerini dolduruyor, har vurup harman savuruyor, bizleri de yalanla dolanla doyurmaya çalışıyorlar. Örgütsüzlüğü fırsat belleyip ekonomik krizin faturasını emekçilere kesiyorlar. Sefahat içinde yaşarken ne milleti ne de ekonomik krizi veya işçileri düşünüyorlar. SGK fonlarının yüzde 85'i işçilerin brüt ücretlerinden kesilen primlerden oluşuyor ve fonda biriken paralar özel hastane sahipleri başta olmak üzere patronlara aktarılıyor. Emekçilerin paralarıyla oluşturulan fonlar patronlara peşkeş çekilirken sistem çökmüyor da, işçiler gasp edilen emeklilik hakkını talep edince mi sistem çöküyor?

Emeklilikte yaşa takılanlar erken emeklilik değil, haklarını istiyorlar. SGK açık veriyorsa, bunun sorumlusu işçiler değil devlet kaynaklarını har vurup harman savuranlardır. Bugün yönetenlerden bizim sorunlarımızı çözmesini beklemek sadece hayal olur. Onların yaşadıkları hayatla bizim yaşadığımız hayat aynı değil ve onlar bunu asla dert etmiyorlar. İşçi ve emekçiler olarak ise derdimiz ortak, sorunlarımız aynı, yaşadığımız hayatların birbirinden temel bir farkı yok. O zaman sömürüye, haksızlıklara karşı, hakkımız olanı almak için bir arada olmamız gerekiyor mu? Yaşadığımız sorunların üstesinden gelmek için tek yol örgütlü mücadele vermemiz, ortak hareket etmemiz. Oturduğumuz yerden şikâyet etmek veya sermayenin siyasetçilerinden medet ummakla yaşamımız düzelmeyecek! ■

Halkın Ekmeği

Bilin: Halkın ekmeğidir adalet.
Bakarsınız bol olur bu ekmeğin,
bakarsınız kıt,
bakarsınız doyum olmaz tadına,
bakarsınız berbat.
Azaldı mı ekmeğin, başlar açlık,
bozuldu mu tadı, başlar hoşnutsuzluk boy atmaya.

Bozuk adalet yeter artık!
Acemi ellerle yoğrulmuş, iyi pişirilmemiş adalet yeter!
Yeter katıksız, kara kabuklu adalet!
Dura dura bayatlayan adalet yeter!

Bolsa insanın önünde ekmeğin, lezzetliyse,
gözler öbür yiyeceklere yumulsa da olur.
Ama her şey bollaşmaz ki birdenbire...
Bilirsiniz, nasıl bolluk doğurur ekmeğin:
Adaletin ekmeğiyle beslene beslene.

Ekmeğin her gün nasıl gerekirse nasıl,
adalet de gerekli her gün,
hem o, günde birçok kez gerekli.

Sabahtan akşama dek, iş yerinde, eğlencede,
hele çalışırken canla başla,
kederliyi, sevinçliyi,
halkın ihtiyacı var pişkin, bol ekmeğe,
günlük, has ekmeğine adaletin.

Madem adaletin ekmeği bu kadar önemli,
onu kim pişirmeli, dostlar, söyleyin?

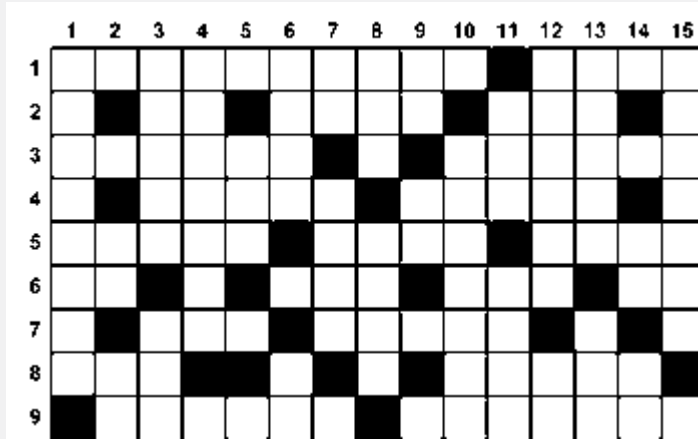
Öteki ekmeği kim pişiren?

Adaletin ekmeğini de
kendisi pişirmeli halkın,
günlük ekmeğin gibi.

Bol, pişkin, verimli...

Bertolt Brecht

İşçinin Bulmacası

Soldan Sağa

1. Gebze'de Petrol-İş'in örgütlü olduğu, 10 Aralıkta greve çıkan fabrika. Karşıt, zıt.
2. Kürtçede hayır. Kürekleri tersine kullanarak sandalı geriye yürütme. Adale.
3. Küçük bir gemi gibi kullanılabilen büyük sandal. Bir şeyin aslını bozma.
4. Sonsuz. Dünyanın en büyük çözü.
5. Alıştırma. Barış. İran resmi haber ajansı.
6. Müzikte bir nota. Küçük gemi. Bir çoğul eki. Küçük bitkiler.
7. İslanıldığında kolayca biçimlendirilebilen yumuşak ve yağlı toprak. Dinlenmek için çalışmadan geçirilen süre.

8. Toplu iş sözleşmesi kısaltması. Güç, etki veya beceri bakımından alışılmışın üzerinde olan kimse.
9. Anka kuşu. Emekçilerin isyan edip ayağa kalktığı Kuzey Afrika'da bir ülke.

Yukardan Aşağıya

1. Örgüt.
2. Rusçada evet. Duman lekesi.
3. Yer yuvarı üzerinde herhangi bir noktadan geçen paralel ile Ekvator arasındaki yay parçasının açılma değeri, arz derecesi. Yunancada bir harf.
4. Saygısız, çekinmesi olmayan.
5. İngilizcede tükenmez kalem.
6. Oldukça mutlu, saadetli anlamında bir isim. Tümör.
7. Bizmutun simgesi. Acı biber.
8. İğne, mekik, tığ veya firkete ile yapılan ince dantel. ABD'de bir eyalet.
9. Mısır mitolojisinde güneş tanrısı. Solo kelimesinin sessizleri.
10. Boşaltma.
11. Ara sıra. Alev, yalaz.
12. Mısır'da Mübarek'e karşı büyük gösterilerin yapıldığı meydan. Arapçada su.
13. Gizler, sırlar. At yavrusu.
14. Kısaca numara. Nikelin simgesi.
15. Boş, temelsiz söz.

Geçen Bulmacanın Çözümü

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	P	K	O	N	F	E	D	E	R	A	S	Y	O	N
2	A	R	I	Z	A	M	O	L	E	K	Ü	L	A	
3	Y	A	R	A	R	L	A	N	M	A	V	F	M	
4	A	S	A	N	S	I	O	R	A	Y	N	A	S	I
5	N	A	N	I	P	E	K	A	I	R	T	E		
6	D	T	A	S	T	E	K	S	I	I	R	T		
7	A	Ö	R	T	U	T	R	A	P	S	A	L		
8	S	S	T	S	E	N	E	B	A	T	I			
9	S	I	Y	A	N	U	R	T	A	T	I	L		

İşçilerin Sordukları / 78

UID-DER Hukuk Bürosu Türkiye'nin çeşitli sanayi merkezlerinden gelen işçi sorularını yanıtlamaya devam ediyor. İşçilerin ilettiği soruların niteliği ve çeşitliliği patronlar sınıfının işçi haklarına yönelik dizginsiz saldırılarını ortaya koyuyor. İşçilerin bilinçlenmesi ve haklarına sahip çıkması büyük önem taşıyor.

Necdet: Özel sektörde döküm fabrikasında radyasyonla çalışan bir teknikerim. Sağlık sektöründe radyasyona maruz kalan işçiler için çalışma saatleri haftada 35 iken daha yüksek radyasyona maruz kalmamıza rağmen bize 45 saat midir gerçekten?

Yanıt: Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliğinde ağır ve tehlikeli işlerin hangileri olduğu belirtilmiştir. Döküm fabrikalarının faaliyet gösterdiği metalürji sektörü ağır ve tehlikeli işkolları içinde yer alır. "Radyasyon yayan her türlü cihazla çalışma" da yönetmeliğin ağır ve tehlikeli işler çizelgesinde yer alır. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre yaptığın iş nedeniyle 90 günlük fiili hizmet süresi zammı hakkın da var.

Ancak ne yazık ki sıra çalışma saatlerine geldiğinde kanunda sizin yaptığınız işe ilişkin somut bir sınırlandırma yok. Kanun, maden ocakları, kablo döşemesi, kanalizasyon, tünel inşaatı ve su altında yapılan işlerde çalışma süresini sınırlandırıyor. Sağlık sektöründe radyasyon tehlikesi altında çalışanlar içinse haftalık çalışma süresi yönetmeliklerle 35 saat olarak sınırlandırılıyor. Ama pek çok işyerinde bu sınırlandırıcı hükümlere uyulmuyor. İşçilerin sağlığı ve canı hiçe sayılıyor.

Çalışma sürelerinin kısaltılması ve çalışma şartlarının iyileştirilmesi işçilerin en büyük mücadele konusu olmuştur. Bu konudaki her türlü olumlu yasal düzenleme işçilerin mücadeleleriyle sağlanmıştır. Varsa işyerinizde sendikanızla görüşmeniz, benzer şartlarda çalışan arkadaşlarınızı bilinçlendirmeniz, çalışma sürelerinin sınırlandırılması talebinizi birlikte dile getirmeniz yararlı olacaktır. Ayrıca işyerinizdeki iş güvenliği ve işçi sağlığı uzmanına başvurabilir, bu konuda uzmanlaşmış avukatlara danışabilirsiniz. Linkte konuya ilişkin bir makalemiz yer alıyor. Okumanızı ve sitemizi takip etmeyi sürdürmenizi tavsiye ederiz. [https://uidder.org/agir_ve_tehlikeli_islerde_calisan_iscilerin_haklari.htm]

san_iscilerin_haklari.htm]

Göksel: İletişim Fakültesi mezunuyum. İş bulamadığım için bir Vakko mağazasında 1,6 yıl çalıştım. Fakat işyerinde bir arkadaşımınla kavga ettik ve ikimize de darp raporu aldırın müdür bizi işten çıkardı. Diğer arkadaşım haklarını almış ama ben hiçbir şey alamadım. İnsan kaynakları ve mağaza müdürü zamanında beni istifaya zorlamıştı, ben de işten çıkınca onları savcılığa verdim. Arabulucuya gittiğimizde "anlaşma yoluna gitmeyeceğiz" dediler, haklarımı vermediler. Suç duyurumu geri çekmem ve tazminatımdan vazgeçmem karşılığında işten çıkarılma nedenimi işsizlik maaşı alabileceğim şekilde düzenleyeceklerini söylediler. Kabul ettim. İkinci arabuluculuk görüşmesinde mağaza müdürü arabulucu parasını verdi ve süreç tamamlandı. Fakat haklarımdan feragat ettiğim halde çıkış nedenime ilişkin düzenleme yapılmadı ve işsizlik maaşı alamadım. Bana meğerse oyun yapıldı. Pişman olarak şu an ne yapacağım diye düşünüyorum. İşyerinden iki arkadaşım mahkemeye gidersem yaşadıklarımın şahit olacaklarını söylediler. Allah rızası için yardımcı olun.

Yanıt: Yasalara göre, işyerinde birbirini darp edecek şekilde iş arkadaşıyla kavga etmek işverene iş akdini haklı fesih hakkı verir. İşyerinde kavga eden işçilere tazminat ödenmemesi yönünde bazı Yargıtay kararları da mevcuttur. Arabuluculuk aşaması anlaşma ile tamamlandığı için dava açma imkânınız yok.

Ne yazık ki işyerinde dayanışma ve birlik içinde hareket etmeniz gereken işçi arkadaşlarınızla kavga etmişsiniz. Mağaza müdürünüz sizi aldatıp işten attırılmış ancak siz ona arabuluculuk aşamasında bir kez daha inanmışsınız. Eğitim düzeyi ne olursa olsun, sınıf bilinçsiz işçilerin içine düştüğü tuzaklar benzer oluyor. Bu açıdan genç işçiler için bilinçlenmek, patronlar sınıfını tanımak, haklarını öğrenmek, işçi arkadaşlarıyla dayanışma içinde olmak büyük önem taşıyor. Çalışma hayatında yaşadığınız bu haksızlıklar ne yazık ki son olmayacak. Genç bir işçi olarak haklarını öğrenmen, bilinçlenmen, böyle durumlarda alınması gereken tutumlar hakkında fikir sahibi olabilmen için sitemizi yakından takip etmeni öneririz. ■

Yağlı öküzler, Açlıktan Kırılan İnsanlar!

Londra'da 1867 yılının ocak ayında yeni bir açlık gününe uyanan işçiler dışarı çıktıklarında duvarlara yapıştırılmış afişlerle karşılaştılar. Şöyle yazıyordu afişlerde: "Yağlı öküzler, açlıktan kırılan insanlar! Açlıktan kıvranan insanlar acı yuvası inlerinde kahrolur ve ölürken, yağlı öküzler, lüks konutlarındaki zenginleri semirtmek için sırça köşklerinden ayrıldı." O yıllarda dünyanın en gelişkin sanayi ülkesi olan İngiltere bir işçi mezarlığına dönüşmüştü. Günde 14-16 saat çalıştıkları halde karınlarını doyuramayan işçiler, 1866 yılında yaşanan ekonomik krizde işsiz kalınca sefalet ücretini de bulamaz oldular. Binlerce insan açlıktan, soğuktan ve hastalıktan ölürken, hayatta kalanların şanslı olduğunu söylemek zordu.

İngiltere'de işçilerin durumu buyken en zenginlerin hem sayısı artmış, hem de servetleri büyümüştü. İthalat ve ihracat son on yılda üç kat artmıştı. Yani ekonomi büyüyor, milli gelir artıyor ama bu büyümeden işçilerin payına sadece sefalet ve ölüm düşüyordu. İşte bu afişler zenginler daha da zenginleşirken yoksulların sefaletinin artmasına duyulan tepkinin ifadesiydi. Sadece bu afişleri görmek bile egemenleri korkutmaya yetmişti. Afişler sökülüyor, üzerleri kapatılıyor ama çok kısa bir süre sonra yerine yenileri yapıştırılıyordu.

Diğer ülkeler de İngiltere'den farksızdı. Örneğin Belçika'da sefalet ücreti alan işçilerin hayatta kalmayı nasıl başardıkları şöyle anlatılıyordu: "Günlük tayınlarını kısarlar; beyaz buğday ekmeği yerine çavdar ekmeği yerler; eti ya pek az yerler ya da hiç yemezler; tereyağı ve baharat için de aynısı geçerlidir; oğlan ve kız çocuklar çoğu zaman aynı pis yatakta uyumak üzere, bütün aile bir veya iki göz odaya sıkışmış halde yaşar; elbise, çamaşır ve temizlik masrafından tasarruf ederler."

Aradan geçen 150 yılda ne değişti? Doğrusu hem çok şey değişti hem de hiçbir şey değişmedi! İlk elden akla gelebilecek birkaç örnek verelim. 150 yıl önce insanların hayal bile edemeyeceği cep telefonu, internet, çamaşır makinesi, bulaşık makinesi, buzdolabı gibi şeyler bugün hemen herkesin sahip olduğu şeylerdir. Yataklarımız çok konforlu olmasa da artık samanların üzerinde yatmamız gerekiyor. Deprem olduğunda yıkılacağı endişesi yaşasak da derme çatma kulübeler yerine apartmanlarda yaşıyoruz.

Ancak bugün işçi sınıfının sahip olduğu bu mütevazı olanaklar patronlar sınıfının sahip olduklarının yanında hiçbir şeydir. Üstelik bunlara sahip olmak için çok uzun saatler çalışmamız ve kredi kartlarıyla borçlanmamız gerekiyor.

Patronlar sınıfı son teknolojiyle donatılmış lüks konutlarında zevkusefa içinde yaşıyor, bizim yıllarca çalışarak kazanabileceğimiz parayı bir günde harcıyor. Biz toplu taşıma araçlarında sıkış tepiş giderken onlar özel uçaklarıyla seyahat ediyorlar. Bizim soframıza en fazla haftada bir et girerken onların sofralarında yok yok! Dünya genelinde ise daha vahim bir durum yaşanıyor. Her 5 saniyede bir, 10 yaşın altındaki bir çocuk açlıktan ölüyor. 2 milyar insan günde 1,90 ilâ 3,20 dolar arasında bir gelire yaşamaya çalışıyor. Yani milyarlarca insan açlık çekiyor. Üstelik bütün bunlar daha iyi bir dünya kurmanın imkânları varken oluyor. Çünkü patronlar sınıfı işçi sınıfının ürettiği zenginliğe el koyuyor. Kısacası çok şey değişmiş gibi görünse de sömürü düzeni değişmedi. Hatta zengin ile yoksul arasındaki uçurum çok daha fazla büyüdü. Yani 150 yıl öncekinden çok daha büyük bir çelişkiyle karşı karşıyayız. Nâzım Usta'nın dediği gibi:

Bir öyle şaşılası dünya ki burası,

bollukla ölüyor,

kıtlıkla yaşıyor.

Bir öyle şaşılası dünya ki burası,

balıklar kahve içerken

çocuklar süt bulamıyor.

İnsanları sözle besliyorlar,

domuzları patatesle...

Ama bu durum "böyle gelmiş böyle gider" diyenleri haklı çıkartmaz. İngiltere dâhil Avrupa işçi sınıfı defalarca isyan edip ayağa kalktı. Kralları ve hükümetleri devirdi. Egemenlerin yağlı öküzlerle beslenip emekçilerin aç kalması için başlayan mücadele tüm dünyaya yayıldı. İşçi sınıfı ekonomik ve demokratik haklar kazandı. Sömürsüz, savaşızsız ve barış dolu bir dünya mücadelesi durmaksızın devam ediyor. Bu yüzden "yağlı öküzler" sırça köşklerinde öyle rahat oturamıyorlar. Dünyanın dört bucağını isyan sarmış durumda. "Artık yeter" sesleri giderek daha gür duyuluyor! "Yağlı öküzler" düzeni yıkılana kadar da duyulacak! ■